

LÉGIFELVÉTEL

Fehér mezők: só hamis jégvirága
Százholdakon. Egy élő fölt sehol.
Egy fa sem él, egy út sem indul erre.
Lassan szivárog fel a föld alól

A kőzetek, a hely szép tiszta kincse,
Mit nem értékel sem fű, sem bogár.
Az ember megtalálta, s jötte óta
Mint első nagy virág – egy szonda áll.

A DÉLUTÁNI TÁJ

A fény a tér falát közelbe hozta.
Ezernyi pászma szeli át és osztja, osztja.
Mint világrészek úsznak el a nap előtt az árnyak.
Robog a szél, nagy vonatai járnak, –
Ahol kitör egy fénysugár, csengőn tolatnak.
Utak, méltó utak – a gondolatnak,
Mely itt lebeg az emlék-lakta tájon,
Ős bányavölgyek hajlatán a három gyáron.
E délutáni fény az ég színén s a völgy ölében,
Lassan vonul a nap után, dobogva, szépen –
A föld viszi, viszi a végtelenbe...
S nagy évek gyöngyei gurulnak szembe.

RÓMAI-KORI BÁNYAFÁK

Kié e kitartó erő?
Eddig sok tízezer eső
Szívódott át ereiken.
A hegy már nem rajtuk pihen.
De sorban állnak, régi jók.
Előjönnek mint légiók,
Időverten, szürkék, nagyok.
A térdük körül víz ragyog,
A szívük tája csupa só,
A vállukon mint dőlt hajó:
A korhadt mennyezet ölén
Földdarab, füvek, déli fény ...
Nagy forradás körül a táj,
Egy repedés a bánya-száj,
Hol egykoron a dák, a trák
Leszállt a hűvösségen át
És rézből való csákányt vitt
S levitte rendre erdeit
És ásott s utat ültetett
E szálfákból. – A fal megett
Mint ellenség rengett a só,
Morgott a földalatti tó.
Fájdalmakat és rémeket
Küldött s ő verejtékezett,
Savával égette a vér,
Ezerszer mondta: visszatér!...
Amott meg kinn a felszínen,
Hol fából ácsolt rossz sínen
Kocsikat toltak vén rabok,

Az őr, a zsoldos várta ott –
S éppúgy ijeszti, úzi ő,
Ha üres kézzel jön elő...

Vonultak hát a bányafák
Kézzől kézre, sok vállon át.
A mélyben, bajban csak ezek
Voltak veletek, emberek!
Kié e kitartó erő?
A lehullt tízezer eső,
Az elmorajlott sok vihar
A háborúk bajaival,
S a győzelem nagy évei
Mutatják, kié: – Mind neki,
E népnek adta ez a föld!
Oly gyöngéd szívvel örököld,
Mint élő erdők taraját,
Az ezredéves bányafát!

A SÓ SZONETTJE

A só a végtelenbe hull magától:
A nap kiégeti hitvány vizét,
Ködök emelkednek ki udvarából
És szürke csillagokra porlik szét.

De só marad ő vérben és a vízben,
Csillagkristályok rokona marad.
Az anyag szívóssága ő, egy ízben
Feltörekvő néma akarat.

Ember vigyázza, hogy ne rostokoljon,
A mélyek mélyéről szedik elő,
Hegyeket nyal le róla az eső,

Hogy esti szélfuvástól elomoljon,
Mint nyári hó a fütelen hegyen...
És tenger-hangulatú is legyen...

LEGENDA

Lóg a lenge lég. Felém csikordul
S imbolyogva elhal egy madár.
Síró kapkodás lobog az éjben
Történelmünk vaskapuinál.

Most egy éjszakára újra nyílnak
S visszatér ki egykor kinnrekedt.
Ezredéves tárgyak jönnek, élnek,
S mindenik valakit még keres:

Emberét, akinek öröme
Egykor élt. Mert élt tisztán e tál,
Melyre ma a rozsdá rak gyümölcsöt,
Mely magára étket nem talál.

Élt tisztán e szőnyeg itt az árkon,
Élt tisztán e hegyre vivő út.
Zsoldosok rohantak akkor rájuk,
Tűz harapta át a csöpp falut.

Félig elsüllyedt telep mered ki –
S valahol a sáncok mélyein
Dák virágok, szöttesek nyugosznak.
S régi arcok árkaiban a kín.

Kőlapok alatt lapulnak gyáva
Fába vésett istenalakok.
Hajdani csatáknak szemtanúi:
Földbe ásott néma ablakok...

Rég kipusztult erdők unokái
Zúgnak itt ma mélyen, őregen.
De a só, az ősi bányász kincse

Mint bogár, kibúj a köveken.
Lóg a lenge lég. Felém csikordul
S villámlóan elhal egy madár.
Arra fordulok hol bánya dörmög
Történelmünk vaskapuinál.

A KÉMIA

Egy repedés csipkéje felett ültem
S hallgattam, hogy a mélyben fut a lé.
A föld testébe nyílt csöveken jutnak
Új anyagok a meglevők felé.

S hány ezer évig kiszolgáltak szűkös
Készleteikből minket e kohók!
De több kell, s *más!* Most más veszélybe futnak
Az új idők, e roppant űrhajók.

Ezerszer különb próbákat kell állnunk!
Vas hűség és valóságos acél
Sokmilliószor sistereg viharban!
S nyilvánvaló, nagy biztonság a cél.

A munkásemberiség vonul, s közben övig
Ím beburkol a régi, tompa föld:
A nyers vasak nyers burka, nyers tanulság,
A bőr, botok, mezők, utak, a zöld.

De jobb erők és halhatatlan álmok
Hevítik már az új nagy üstöket
És űrbe emelkedő sisakunkhoz
Az anyag új varázsos ötvözet.

És fegyverünk s szerszámunk egyre tisztul,
Mert műhelyünk itt egyre lángolóbb.
És nemsokára elérjük a földön –
Hogy csak az értelem s egy csillag óv.

FEHÉR KÖPENYEK

Daru lebeg, mint úszó léghajó.
Az anyag érkezik – üvölt a két kohó.
Lenn döngő zuhatag felel neki.
Sötét terek. A tűz visszfényei.
És mindenütt a fehér köpenyek:
Tömör zászlók, uralkodó jelek,
Kis pontjaik egy új rend sarkai,
Új szerkezet fog rajtuk állani.
Az emberek, mint apró fellegek
Bejárják ezt a dübörgő eget.
Állóvizek!... Bányák!... Ó lomha múlt!
A föld bőgött, dühöng – de alakult!

MARADANDÓSÁG

Esti esőivel a nyár
A sokatmosott hegyen jár.
E tompa naplementeken
A lila múlt jelent nekem:

„– A régít átadom neked:
A föld!... A táj!... S az énekek!...
Kevés érték abból, mi volt
S több ezer évig robotolt,
Kevés a tiszta lelki kincs
Vívmányaim közt, s szinte nincs
Törvényem, amely megmarad
Új rended uralma alatt.
Az én vonuló emberem
Sok-holtas csatatereken
Kardként hordta az érdeket,
Ím, roncsát adom át neked ...”

A hegyen, hol a reggel jön,
Megakad szemem a jövőn.
Mint madár billeg el a perc:
„– Felelsz!
– Felelsz!
– Felelsz!
– Felelsz
A tájakért körül. Korod
Egyetlen lelki rokonod
Minden idők ideje közt.
Ti dolgoztok e fák között,

Utakat törtök s ver vihar,
A győzelem hidaival
Kereszteztek mélységeket...
Én semmit sem adok neked,
Fordítva áll dolgod velem:
Egykoron majd *te adsz* nekem.
Felelsz a kincsért, mit korod,
Egyetlen lelki rokonod
Az ember nagy szívébe tesz.
Roppant időnek építesz!
Hát agitálj! S az éneken
Legyen páncél az értelem!...”
A LEBEGŐ SZÉLHEZ